

Анотація на вибіркову навчальну дисципліну «Антикризове управління економікою»

Рівень вищої освіти – *перший (бакалаврський) рівень вищої освіти*

Кількість кредитів – 5

Компонент освітньої програми: *вибіркової*

Мова викладання: *українська*

Викладач: Сидор Галина Вікторівна, кандидат економічних наук, доцент e-mail: sidor.gal@ukr.net

Опис дисципліни

1. Актуальність курсу. Курс «Антикризове управління економікою» спрямований на формування у здобувачів знань та навичок, необхідних для ефективного управління економічними процесами в умовах кризових явищ. У сучасному світі організації та країни стикаються з різноманітними економічними труднощами, такими як фінансові кризи, спад виробництва, інфляція, безробіття та інші негативні фактори, що можуть призвести до дестабілізації економічних систем. Саме тому важливим є вивчення механізмів антикризового управління, яке включає прогнозування кризових ситуацій, розробку стратегій та тактик їх подолання, а також відновлення стабільності та зростання економіки. Курс орієнтований на формування компетентностей, таких як здатність оцінювати потенційні загрози для економіки організації та держави, розробляти антикризові стратегії та приймати ефективні управлінські рішення для мінімізації наслідків кризових явищ. Вивчення дисципліни дає можливість здобувачам зрозуміти важливість своєчасної реакції на економічні виклики та набути практичних навичок для відновлення стабільності в умовах економічної нестабільності. Все це обумовлює важливість викладання дисципліни «Антикризове управління економікою».

2. Мета дисципліни. Оволодіти теоретичними знаннями та практичними навичками, необхідними для ефективного управління економічними процесами в умовах кризових явищ, розробки та реалізації антикризових стратегій, а також для оцінки й мінімізації ризиків, пов'язаних з економічною нестабільністю.

3. Завдання курсу: оволодіти методами та інструментами аналізу економічних криз, прогнозування кризових ситуацій, розробки ефективних антикризових стратегій, а також навичками оцінки ризиків і мінімізації негативних наслідків економічної нестабільності для організацій та економіки загалом; розвинути здатність застосовувати методи антикризового управління для відновлення стабільності та підвищення конкурентоспроможності в умовах криз.

4. Проблематика (зміст дисципліни), яка буде розглянута у процесі вивчення навчальної дисципліни.

1. Основи теорії економічних циклів та криз.
2. Контролінг в антикризовому управлінні.
3. Реструктуризація та реорганізація як інструменти антикризового управління.
4. Санація як ключовий інструмент антикризового управління.
5. Антикризове управління в системі протидії банкрутству.
6. Стратегія та тактика антикризового управління.
7. Прогнозування в антикризовому управлінні.
8. Ризики в антикризовому управлінні.

5. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен знати і вміти:

знати: теоретичні та організаційні засади антикризового управління, концепції економічних циклів і криз, фактори їх виникнення; методи контролінгу в антикризовому управлінні, інструменти оцінки фінансової стабільності організацій у кризових умовах; особливості реструктуризації та реорганізації підприємств, етапи відновлення фінансової стабільності; підходи до санації підприємств, стратегії фінансової та управлінської санації для подолання криз; організаційні засади антикризового управління в системі протидії банкрутству, законодавчі та фінансові аспекти захисту від банкрутства; стратегії та тактики антикризового управління для стабілізації фінансового становища організацій; методи прогнозування кризових ситуацій, інструменти для оцінки ймовірності їх виникнення; ризики кризових явищ в економіці, методи їх оцінки та стратегії мінімізації для забезпечення стабільності;

вміти: оцінювати економічні цикли та кризові явища, виявляти їхні фактори та вплив на організації; застосовувати методи контролінгу для оцінки фінансової стабільності організацій у кризових умовах; розробляти стратегії реструктуризації та реорганізації підприємств для відновлення стабільності; визначати підходи до санації підприємств та обирати стратегії фінансової та управлінської санації; розробляти стратегії та тактики антикризового управління для стабілізації фінансового становища; прогнозувати кризові ситуації та оцінювати ймовірність їх виникнення; оцінювати ризики кризових явищ та розробляти стратегії їх мінімізації для забезпечення стабільності.

6. Шкала оцінювання з навчальної дисципліни у балах за всі види навчальної діяльності, яка переводиться в оцінку за шкалою ЄКТС та у чотирибальну національну шкалу:

Сума балів за шкалою Інституту	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		Іспит	Залік
90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано
82-89	B (дуже добре)	Добре	
75-81	C (добре)		
65-74	D (задовільно)	Задовільно	
60-64	E (достатньо)		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	Незадовільно	Не зараховано
1-34	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)		

7. Критерії оцінювання складових поточного контролю навчальної діяльності здобувача

Компетенції (знання, уміння та навички), продемонстровані на навчальних заняттях (практичних, семінарських, лабораторних, враховуючи знання з тем, що виносяться на самостійне опрацювання) оцінюються за 100-бальною системою.

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
98-100	Здобувач має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.
94-97	Здобувач володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію.
90-93	Здобувач володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
86-89	Здобувач вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
81-85	Знання здобувача досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.
75-80	Здобувач правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми.
70-74	Здобувач розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами.
65-69	Здобувач розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу;

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
	робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні.
60-64	Здобувач володіє початковими знаннями, здатний провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
50-59	Здобувач намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом.
35-49	Здобувач мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні»; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
1-34	Здобувач володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді «так» чи «ні».

Оцінювання модульних контрольних робіт здійснюється за 100-бальною системою.

Оцінювання захист навчального матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення для здобувачів заочної форми навчання здійснюється за 100-бальною системою.

8. Рекомендовані джерела інформації

8.1. Нормативно-правова література

1. Про Антимонопольний комітет України : Закон України від 26 лист. 1993 р. № 3659-XII. URL : <https://ips.ligazakon.net/document/T365900?an=6057195>
2. Про захист економічної конкуренції : Закон України від 11 січ. 2001 р. № 2210-III. URL : https://ips.ligazakon.net/document/t012210?an=&ed=2003_05_15&dtm
3. Про захист від недобросовісної конкуренції : Закон України від 07 черв. 1996 р. № 236/96. URL : https://ips.ligazakon.net/document/z960236?an=&ed=2003_05_15 &dtm=&le=
4. Про державну допомогу суб'єктам господарювання : Закон України від 01 лип. 2014 р. № 1555-VII. URL : https://ips.ligazakon.net/document/t141555?an=&ed=0000_00_00&dtm=&le=
5. Про запобігання загрозам національній безпеці, пов'язаним із надмірним впливом осіб, які мають значну економічну та політичну вагу в суспільному житті (олігархів) : Закон України від 23 верес. 2021 р. № 1780-IX. URL : https://ips.ligazakon.net/document/t211780?an=&ed=0000_00_00&dtm=&le=
6. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1700-VII. URL : https://ips.ligazakon.net/document/t14_1700?an=&ed=2021_08_05&dtm=&le=11
7. Про Стратегію сталого розвитку України до 2030 року. Проект Закону України від 07 серп. 2018 р. № 9015 . URL : <https://ips.ligazakon.net/document/JH6YF00A>

8.2. Основна література

8. Войтко С. В., Мельниченко А. А. Лідерство та антикризовий менеджмент : підруч. КПІ імені Ігоря Сікорського. Київ : КПІ імені Ігоря Сікорського. 2021. 195 с.
9. Далик В. П., Павленчик А. О., Феник В. О., Матвієвський Н. А., Федорига З. А., Приступа Д. А. Формування системи антикризового управління на підприємстві. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія : «Економічні науки». 2023. № 10. doi: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2023-10-90007>

10. Івченко Є. А., Мартинов А. А., Мартинова Л. В. Передумови формування системи антикризового управління на промислових підприємствах. *Економіка. Фінанси. Право*. 2021. № 5/2. С. 5–13.

11. Єпіфанова І., Болотнов Д. Місце стратегії в системі антикризового управління підприємствами. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022. № 3 С. 335–338.

8.3. Додаткова література

12. Контролінг в управлінській діяльності : конспект лекцій. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ. 2022. 118 с.

13. Кущик А. П., Краснощок Я. В. Впровадження інноваційних підходів у практику антикризового управління на підприємствах. *Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics»*. 2023. № 39. С. 82–88.

14. Сидор Г. В., Савків У. С., Тимків А. О. Управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності в умовах війни. *Науковий вісник ІФНТУНГ. Серія : «Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості»*. 2022. № 2 (26). С. 79–88.

15. Сидор Г. В., Савків У. С. Управління людськими ресурсами в умовах ризиків, спричинених війною в Україні. *Науковий вісник ІФНТУНГ. Серія : «Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості»*. 2023. № 2 (28). С. 77–84.

16. Сидор Г. В., Савків У. С. Фінансовий менеджмент у системі антикризового управління. *Економічна аналітика: сучасні реалії та прогностичні можливості : матер. II Міжнар. наук.-практ. конф., (м. Київ, 24 січ. 2025 р.)*. Київ, 2024.

17. Decision-making process. Ed Burns Kate Brush. URL : <https://www.techtarget.com/searchbusinessanalytics/denition/decision-making-process>